

	28.Eyl	05.Eki	Değişim		28.Eyl	05.Eki	Değişim
BIST-100 Endeksi	99.957	94.883	-% 5,1 ▼	EUR/USD	1,1608	1,1523	-% 0,7 ▼
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%25,82	%26,38	56 bp ▲	USD/TL	6,0550	6,1323	% 1,3 ▲
Türkiye 5 Yıllık CDS	371	416	45 bp ▲	EUR/TL	7,0251	7,0648	% 0,6 ▲
MSCI GOÜ Borsa Endeksi	1.048	1.001	-% 4,5 ▼	Altın (USD/ons)	1.192	1.202	% 0,9 ▲
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%3,06	%3,23	17 bp ▲	Petrol (USD/varil)	82,7	84,4	% 2,0 ▲

bp: baz puan

Geçtiğimiz hafta ABD’de açıklanan veriler ülke ekonomisine dair olumlu bir tablo çizerken, ABD 10 yıllık hazine tahvil faizlerinin hızlı yükselmesi küresel piyasaları baskı altında bıraktı. Geçtiğimiz hafta petrol fiyatlarındaki yükseliş eğiliminin devam etmesi piyasaların gündeminde yer aldı. Yurt içinde Eylül ayı enflasyonu beklentilerin oldukça üzerinde gelirken, piyasalarda gerek enflasyon verisinin gerekse küresel piyasalarda azalan risk iştahının etkisiyle olumsuz bir hava hakimdi.

ABD’de yoğun veri gündemi...

ABD’de geçtiğimiz hafta açıklanan veriler genel olarak ülkede ekonomik aktivitedeki güçlü seyrin sürdüğüne işaret etti. Eylül ayında PMI endeksi 55,6 ile tahminlerin üzerinde gerçekleşirken, imalat dışı ISM endeksi 61,6 ile Ağustos 1997’den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı. Ağustos ayında fabrika siparişleri de aylık bazda %2,3 artarak son 11 ayın en olumlu performansını sergiledi. Eylül’de tarım dışı istihdam yaşanan kasırganın da etkisiyle öngörülerin altında artarken (134 bin kişi), ortalama saatlik kazançlar beklentiler paralelinde aylık %0,3, yıllık %2,8 yükseldi. Ülkede işsizlik oranı %3,7 ile yaklaşık 49 yılın en düşük seviyesine indi.

Küresel piyasalar...

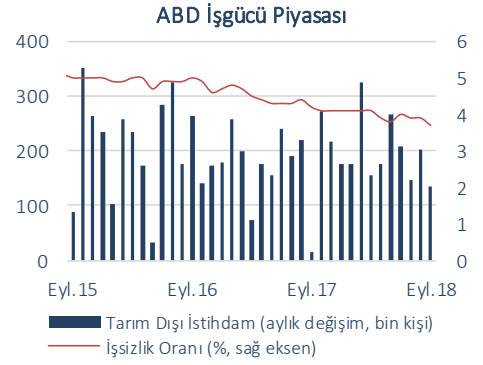
Haftaya İtalya kaynaklı endişelerin hafiflemesi ile olumlu bir başlangıç yapan küresel piyasalar, ABD’deki olumlu veri akışının ve Fed Başkanı Powell’ın “şahin” olarak değerlendirilen açıklamalarının ABD tahvil faizlerinde yükselişi beraberinde getirmesinin ardından baskı altında kaldı. Buna ek olarak, ABD’nin Çin’i ABD markalı bilgisayar ekipmanlarına casus çip yerleştirmek ile suçlamasının iki ülke arasındaki gerginliği daha da artıracacağı endişesi de piyasalara olumsuz yansıdı. ABD 10 yıllık hazine tahvil faizi geçtiğimiz hafta %3,2480 ile Mayıs 2011’den bu yana en yüksek seviyeye çıktı. Doların diğer gelişmiş ülke para birimleri karşısında değerini gösteren DXY endeksi de güçlü verilerin etkisiyle yukarı yönlü bir seyir izledi.

Euro Alanı işsizlik oranında gerileme...

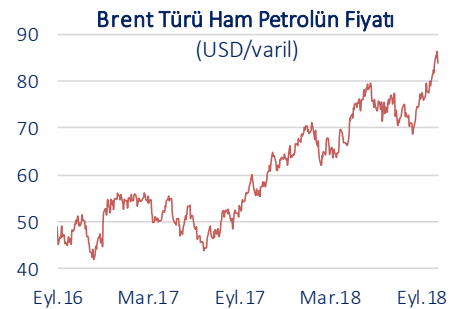
Geçen hafta Euro Alanı’nda açıklanan ekonomik veriler karışık sinyaller verdi. Eylül ayında imalat ve hizmetler PMI sırasıyla 53,2 ve 54,7 ile beklentilerin hafif altında gerçekleşti. Ağustos’ta perakende satışlar artış beklentilerinin aksine %0,2 oranında azalırken, bölgede işsizlik oranının yaklaşık son 10 yılın en düşük seviyesine gerilemesi olumlu bir gelişme olarak kaydedildi.

Petrol fiyatları...

ABD’de ham petrol stokları geçtiğimiz hafta Mart 2017’den bu yana en hızlı artışını gerçekleştirdi. Stoklardaki hızlı yükselmeye karşın İran’ın petrol ihracatının gelecek aydan itibaren kısıtlanacak olması petrol fiyatları üzerinde yukarı yönlü baskı yaratmaya devam etti. Ancak, ABD’nin İran’a yönelik yaptırımına istisna tanıyabileceği yönündeki açıklamaları petrol fiyatlarındaki yükselişi bir miktar sınırlandırdı. Brent türü ham petrolün varil

(*) ABD dolarının diğer gelişmiş ülke para birimleri karşısında değerini gösterir

fiyatı haftalık bazda %2 oranında yükselerek haftayı 84,4 USD seviyesinden kapattı.

Eylül ayında enflasyon beklentilerin oldukça üzerinde...

Eylül'de TÜFE'deki aylık artış %6,30 ile piyasa beklentilerinin oldukça üzerinde gerçekleşti. Yurt içi ÜFE de aylık bazda %10,88 artarak 2003 bazlı seriye göre ilk kez çift haneli seviyelerde gerçekleşti. Böylece yıllık tüketici enflasyonu %24,52 seviyesine çıkarken, üretici enflasyonunda yıllık artış Eylül ayında %46,15'e ulaştı. Bu dönemde tüm **ana harcama grupları** TÜFE'yi yukarı yönlü etkilerken, ulaştırma ve gıda fiyatlarındaki artış enflasyonda belirleyici oldu. Çekirdek enflasyon göstergelerindeki yükselişin hız kazanarak sürmesi fiyatlama davranışındaki bozulmanın uzun süreli olabileceğine işaret ediyor ([Enflasyon Gelişmeleri raporumuz](#)). **i**

Reel efektif döviz kuru düşüşünü sürdürüyor.

TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru Eylül ayında sert gerileyerek 61,6 ile 2003 bazlı serinin yeni en düşük seviyesinde gerçekleşti. Son 8 aydır aralıksız gerileyen reel efektif döviz kurundaki değer kaybı yıl başından bu yana %27,7'ye ulaştı.

Fitch 20 Türk bankasının notunu indirdi.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, 20 Türk bankasının ve iştiraklerinin yabancı para cinsinden uzun vadeli kredi notunu bir basamak indirdi. Kuruluş karara gerekçe olarak "bankaların performans, varlık kalitesi, sermayelendirme, likidite ve fonlama profillerinin TL'deki değer kaybı, faizdeki ani artış ve zayıf büyüme görünümünün sonucu olarak daha fazla baskı altında kalabileceğini" gösterdi.

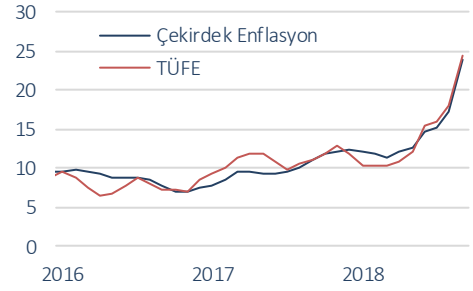
Yurt içi piyasalar...

Geçtiğimiz hafta yurt içi piyasaların seyrinde hafta ortasında açıklanan enflasyon verisi etkili oldu. Ayrıca, ABD'de artan tahvil getirilerinin küresel risk iştahını azaltması da yurt içi piyasaları baskı altında bıraktı. BIST-100 endeksi haftayı %5,1'lik düşüşle 94.883 seviyesinden kapattı. 2 yıl vadeli gösterge tahvilin bileşik faiz oranı geçtiğimiz hafta 56 baz puan yükselerek %26,38 düzeyine çıktı. Beklentilerin oldukça üzerinde gelen enflasyon verisine ek olarak ABD dolarının küresel piyasalarda değer kazanmasının etkisiyle USD/TL haftalık bazda %1,3 artış kaydetti.

Bu haftanın gündemi...

Bu hafta yurt dışında ABD'de açıklanacak Eylül ayı üretici ve tüketici fiyat endeksi verileri ile Euro Alanı'nda Ağustos ayı sanayi üretimi verisi takip edilecek. Yurt içinde ise TCMB tarafından Perşembe günü açıklanacak olan ödemeler dengesi verileri izlenecek.

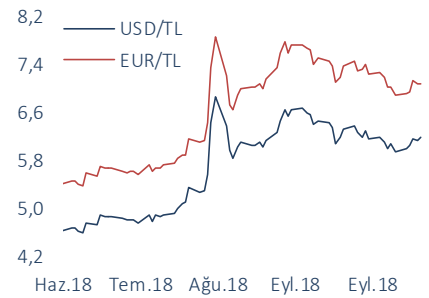
Enflasyon Göstergeleri (yıllık % değişim)

Reel Efektif Döviz Kuru

Döviz Kurları

BIST-100 Endeksi (.000)

Veri Gündemi

		Dönemi	Piyasa Beklentisi	Önceki
8 Ekim	Euro Alanı Sentix Güven Endeksi	Ekim	11,7	12,0
10 Ekim	ABD Üretici Fiyat Endeksi, yıllık değişim	Eylül	%2,8	%2,8
	TR Hazine İç Borç Ödemesi (2 milyon TL)	-	-	-
11 Ekim	ABD Tüketici Fiyat Endeksi, yıllık değişim	Eylül	%2,4	%2,7
	TR Cari Denge	Ağustos	2,5 milyar USD	-1,8 milyar USD
12 Ekim	ABD Michigan Üni. Güven Endeksi, öncü	Ekim	98,5	100,1
	Euro Alanı Sanayi Üretimi, aylık değişim	Ağustos	%0,4	-%0,8

(G) Gerçekleşme

Kaynak: Datastream

Sektörlerdeki Gelişmeler

Otomotiv satışlarındaki gerileme Eylül ayında da devam etti.

Otomotiv satışları, TL'deki değer kaybı paralelinde araç fiyatlarındaki artışın de etkisiyle Eylül ayında gerilemeye devam etti. Otomotiv Distribütörleri Derneği (ODD) tarafından yayımlanan satış verilerine göre; otomobil ve hafif ticari araç pazarı Eylül'de yıllık bazda %67,7 oranında daralarak 23 bin adet düzeyinde gerçekleşti. Yılın ilk dokuz ayında da otomotiv pazarı %26,1 oranında azalarak 463 bin adet oldu. Sektördeki daralma üçüncü çeyrekte iç talepteki yavaşlamayı teyit ediyor.

Doğalgaz ve elektrik fiyatlarında yükseliş sürüyor.

Ağustos ve Eylül aylarının ardından Ekim ayında da doğalgaz ve elektrik fiyatlarında artışa gidildi. Ekim başından itibaren geçerli olmaya başlayan yeni fiyatlara göre doğalgaz satış fiyatı konutlarda ve sanayide sırasıyla %9 ve %18,5 oranında arttı. Elektrik fiyatları ise konutlarda %9, sanayide %18,6, ticarethanelerde %18 yükseldi.

i Neden Önemli ?

Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ana harcama grupları ve ağırlıklarının derlenmesinde; tüm sosyo-ekonomik gruplardan yaklaşık yıllık 15.000 (3 yıl toplamı 45.000) hanehalkı ile yapılan Hanehalkı Bütçe Anketi, kurumsal nüfus anketi, yabancı uyrukluların Türkiye'de yapmış oldukları harcamalar için turizm anketi ve idari kayıtlardan elde edilen harcama ve ciro bilgileri kullanılmaktadır. Ana harcama gruplarının ağırlıklarının tespitinde ve hesaplanmasında Amaca Göre Bireysel Tüketim Sınıflaması (COICOP) kullanılmaktadır. Bu sınıflandırmaya göre 12 ana harcama grubu oluşturulmuş olup, grupların ağırlıkları her yılın sonunda güncellenmektedir. 2018 yılı verilerine göre; 12 ana harcama grubundan gıda ve alkolsüz içecekler grubu %23,03 ile TÜFE içinde en fazla ağırlığa sahip grup olurken, onu %17,47 ile ulaştırma grubu izlemektedir.

Ana Harcama Grubu	2018 Ağırlığı
Gıda ve alkolsüz içecekler	23,03
Ulaştırma	17,47
Konut	14,85
Ev eşyası	7,66
Lokanta ve oteller	7,27
Giyim ve ayakkabı	7,21
Alkollü içecekler ve tütün	5,14
Çeşitli mal ve hizmetler	4,76
Haberleşme	3,91
Eğlence ve kültür	3,39
Eğitim	2,67
Sağlık	2,64

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bařekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Müdür Yardımcısı
erhan.gul@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Ayřim Kalkan
Uzman Yardımcısı
aysim.kalkan@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.